

Terjesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda:

Cluj-Kolozsvár, St. Baron
utca, Pop (Brassai-utca), 10.

Telefon:

Cluj-K. és kiadóhivatal
9-77

Ma. N. Sz. — — — 2-28

Egyes szám ára pályá-
nyvaron és vidéken 5 lej
Bukarestben is 5 lej

UJ KELET

ISIDO POLITIKAI NAPILAP

ELOFIZETÉSI ARAK

Romániában

Egész évre — — 1150
Félévre — — — 600
Negyedévre — — 320
Egy hónapra — — 110

*

Csehszlovákiában

Egy hónapra Ck 40—
Egyes szám — — 3—

1927 július 29 Péntek

Cluj-Kolozsvár * X évfolyam * 169 szám

5687 Tamuz 29

Averescu békülni igyekszik Bratianuval, de a liberális párt újra a nemzeti paraszt- párt felé orientálódik

Goga kivételével a néppárt összes vezetői ott akarják hagyni a pártot és szintén a nemzeti parasztpárttal keresnek érintkezést

(Bucuresti-Bukarest, július 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Minden jel arra mutat, hogy a Bratianu-Averescu kibékülés — amely még mindig élénken foglalkoztatja az ország közvéleményét — korántsem jelenti még egy bizonyos politikai konstelláció kialakulását. Ha Bratianu Jonel a kamara ülésén történtek után el is szánta magát arra, hogy Averescu tábornoknak kezét nyújtsa, nagyon is jól számot vet azzal az elvitázhatatlan politikai erővel, amelyet a nemzeti parasztpárt képvisel és amelyet egy kézfogás a legkevésbé sem tud megrendíteni pozíciójában. Az a tény, hogy a liberális sajtóorgánumok ma már egészen szordinós hangon írják a kamarában történt incidensről, egészen világosan láttatni engedi, hogy a liberális párt nem akarja pattanásig feszíteni a hirt és készséggel megnyitja az ajtót — az általa diktált feltételek mellett természetesen — a nemzeti parasztpárt előtt.

Hogy azonban a szenátusi kézfogás nem volt tűnő jelenség és hogy komolyabb akció húzódik meg mögötte, arra nagyon élesen rá-

világít a franciayelvű liberális félhivatalos „Independence“-ban megjelent tudósítás. Eszerint Averescu tábornok a miniszterelnöki gratulációnak hatása alatt elhatározta, hogy a pót-választásokon felállítja a maga jelöltjeit. Arról hallgat az „Independence“, hogy a liberálisok állítanak-e majd ellenjelöltet, vagy ki fogják adni híveiknek a jelszót, hogy arra a pártra szavazzanak, amelyet két hónappal ezelőtt meglehetősen brutálisan távolítottak el a hatalomtól, amelyet kalandor pártnak, állampénzt herdálónak neveztek el. A kézfogás és a liberális félhivatalos híradása mementók a nemzeti parasztpárt felé, hogy még van hű pártcsoport ebben az országban!

Es ami egészen érdekfeszítővé teszi a politikai helyzetet, az, hogy az averescanus pártvezetők, volt miniszterek a szenátusi deklaráció után a tábornok lemondását és a nemzeti parasztpárttal való fúzió azonnali kimondását követelik! Hogy a szétágazó erők hova fognak végül is torkollani, azt csak a holnap mondja meg számunkra.

A néppárt Averescu ellen fordult

A „Cuvantul“ jelenti Bukarestből, hogy a mely elégedetlenség után, amelyet Averescu tábornok szenátusi kijelentései pártjában keltek — az „insurgens“ pártvezérek Ion Petrovici volt közoktatásügyi miniszter lakásán értekezletre ültek össze.

Megállapítva a liberálisokhoz való ismételt közeledés immorális voltát és hogy mennyire politikai non sens volt a tábornok szenátusi magatartása — felkeresték a pártvezért és kérték, hogy vagy vonja vissza kijelentéseit, vagy pedig vonja le a konzekvenciáit egy olyan aktusnak, amelyet nemcsak, hogy a párt beleegyezése nélkül, de egyenesen annak érdekei ellen tett.

Petrovici, Dori Popovici, Trancu-Jasi, Goldis és Manoiilescu volt miniszterek, a néppárt legértékesebb elemei állanak ennek a mozgalomnak az élén. A többi volt minisztert is, akik távol vannak a fővárostól, táviratilag Bukarestbe rendelték. A volt miniszterek akciójának megértéséhez szükséges tudni azt, hogy a bukás után a néppárt Jorga professzorral tárgyalt fúzióról és elvi megállapodást is létesítettek. Azután a nemzeti parasztpárttal tárgyalt fúzióról és hasonlóképpen elvi megállapodás jött létre.

Averescu „szubtilis okoskodása“

Averescu előtt Petrovici miniszter adta elő a volt miniszterek álláspontját. Arra a megjegyzésre, hogy Averescu szenátusi kijelentései a párt érdekei ellen valók voltak, Averescu három megjegyzést tett. És pedig így:

1. A nyilatkozata ismeretes volt és elmondásába az összes volt miniszterek beleegyeztek, még április havában, egy minisztertanácson, midőn a király halálát várták.
2. A nyilatkozat feltétlenül kvadrál a néppártnak a trónutódlás kérdésében elfoglalt mindenkori álláspontjával.
3. A nyilatkozatot hajlandó az „Indreptarea“-ban rektifikálni!

Averescu tábornok szubtilis okoskodásai —

írja a „Cuvantul“ — természetesen korántsem elégitették ki a volt averescanus minisztereket. Azonnal, helyben megtették kommentárjaikat, amelyek kegyetlen iróniával voltak átszőve és a tábornok lemondására vonatkozóan nem is

A liberálisok békét akarnak kötni Maniuval

Az „Adeverul“ hosszú politikai riportban analizálja a hétfői ülések után előállt politikai helyzetet. A lap mindenekelőtt is megállapítja, hogy a liberálisok ingerültsége teljesen érthetetlen és indokolatlan volt a hétfői ülésen és ma már maguk a liberálisok is elismerik, hogy nem voltak teljesen urai idegeiknek. Az a tény, — írja az „Adeverul“ — hogy közvetlenül az ülés után a miniszterelnök Franasovici államtitkár utján magához kérte Popovici Mihályt, a legélénkebben bizonyítja, hogy maga Bratianu is belátta eljárásának helytelen voltát.

A lap ezután a két párt közötti viszonyról foglalkozik. Megállapítja, hogy a liberális párt évek óta megemmisítő harcot visz a nemzeti parasztpárt ellen, amelyet minden alkalommal félretolt az utból. A Stirbey-kormány alatt enyhült a viszony, az engesztelésre hivatott kormány bukása azonban ismét elmérgesítette a helyzetet és a választások alatt történtek csak kimélyítették az ellentéteket. A párt vezetői megverve és megkínözva tértek vissza a választásokról. Az ingerült hangulat ellenére azonban a politikai józanság győzött a pártban: Maniu nyilatkozatában elismerte a törvényes rendet! Nem verte öklével a pulpust, nem húzott alá semmit sem beszédében és az alkotmányosság alapján állva, nyilatkozata végén a törvényesség tiszteletbentartását kérte. Miért volt hát a nagy ribillió?

Egy politikai paradoxon

Erre a kérdésre a nemzeti parasztpárt egyik vezetője adja meg a választ a lap hasábjain:

— Minden államférfi számára — mondotta a pártvezér — Maniu nyilatkozata egy meg-

célszöveget, nem is kérést, hanem ultimátumot tartalmaztak. A tábornok türelmet kért és beleegyezését adta ahhoz, hogy összehívják a párt végrehajtóbizottságát.

Fúzió a nemzeti parasztpárttal ?

Bármi is volna azonban végrehajtóbizottság határozata, bármilyen magatartást is tanúsítana Averescu tábornok a szenátusi nyilatkozat „kireparálása“ kérdésében, Petrovici, Trancu-Jasi, Dori Popovici, Goldis, Sergiu Nita, Meissner, Garolid, Manoiilescu és a többi vezetők el vannak szánva arra, hogy megvalósításhoz viszik a nemzeti parasztpárttal való fúziót. Már a közeli napokban meg fogják hozni az idevonatkozó határozatot és a fúziót habozás nélkül végrehajtják.

Mit szólnak mindezekhez az „Indreptarea“?

A bukaresti ellenzéki lapok természetesen nem kevés iróniával vegyítve tállták olvasóik elé Averescu tábornok canosszóját. Az „Indreptarea“, Averescu tábornok lapja egészen speciális álláspontot foglal el most ezekkel a vádakkal szembe.

A lap megállapítja, hogy a tábornok nem a „tranzakciók“ embere és nem szokta áruba bocsátani meggyőződését. A tábornok, mint miniszterelnök is a mai alkotmányos helyzet elismerésének álláspontján volt, mely meggyőződése szerint egyedül garantálja a belső békét és a határok biztonságát és ezt a meggyőződését nem adta fel azután sem, hogy elkerült a kormányról. Azonban csak a közvélemény hamis irányítói mondhatják, hogy ez lemondást jelent. Szó sincs róla. Averescu nem a bosszu embere, ha a kéz, amely meg akarta ölni, békítőleg nyul ki feléje, ő elfogadja. Ez azonban nem jelentheti azt, hogy a liberálisok elleni küzdelem megszűnt. Szó sincs róla. A néppárt nem mondott le az öt megillető revánsról, de Averescu tábornok nem bosszuálló és ezt a közeljövő be is fogja bizonyítani.

egyezés alapjául szolgált volna. Bratianu azonban — ahelyett, hogy boldog volna a törvényes rend elismerése miatt, dühös. E paradoxon magyarázata azonban Bratianu pszichológiájában keresendő. A kormányelnök tíz év óta lábai alatt érzi az országot. Nem akarja elfogadni Maniu koncepcióját és nem akar tudni két önálló politikai erőről.

Bratianu a mi leigázásunkat akarja.

— Nos — itt azonban súlyosan téved a liberális párt vezetője. Belőlünk nem csinálhat holmi Averescu-konkurrenseket. Nem vagyunk szolgalelkek.

Tudatában vagyunk az idők nehézségeinek. Várjuk az események nyugodt lebonyolódását. Pártközi egyezményt — igen! De lemondást a mi méltóságunkról, a mi függetlenségünkéről — soha! Vannak emberek a pártunkban, akik szükségesnek tartják a megegyezést, vannak, akik forrón óhajtják. Senki sincs azonban, aki azt kívánná, hogy leboruljunk Bratianu lábai elé. A nemzeti parasztpárt reális erőt reprezentál. Be fogja-e látni Bratianu, hogy az ország érdekében nem tanácsos a kedélyeket izgatnia és hogy legalább a mai időkben hagyja a szolgálkival való kapcsolatait és olyan emberekkel egyezzen meg, akiknek méltóságuk van?

Úgy a „Lupta“, mint az „Adeverul“ és „Dimineața“ vezetőhelyen foglalkoznak Bratianu és Averescu kézfogásával. A lapok megállapítják, hogy ez a kézfogás a történelem után nem lehetett komoly aktus és hogy Bratianu a mai súlyos időkben nem fogja az országot ismét általa inventált kalandor-kormányok kezére játszani.

Manoilescu belépett a nemzeti pártba?

Bukarest, július 28. Az „Adeverul“ jelenti, hogy Mihail Manoilescu, az Averescu-kormány volt pénzügyminiszterhelyettese bejelentette a pártjából való kilépést. A tehetséges fiatal politikus a nemzeti parasztpárt felé gravitál.

Tegnap este Mihalache, Trancu Jasi, Manoilescu, Petrovici és Dori Popovici közösen vacsoráztak a modern étteremben. Ez alkalommal bizalmas megbeszélés folyt a politikusok közt.

Az Averescu-párt végrehajtóbizottsága ma désen ülést tartott Averescu tábornok elnökletével. Elhatározták, hogy a tábornok távolléte idején 3-tagú bizottság vezesse a pártot, amelynek tagjai Crainiceanu, Garoflid és Valeann

A nemzeti parasztpárt nem vesz részt a felirati vitában

A párt újra deklarációban követeli a parlament feloszlatását

A kamara ma délutáni ülését Saveanu nyitotta meg Duca, Bratianu Vintila, Inculc et Dipaianu jelenlétében.

Az ülésen folytatták az igazolási vitát. Konstanca- és Durostormegyék kerültek sorra. Lepadatu Vasile nemzeti parasztpárti terjeszti elő a petíciót és pauszolja a helyi hatóságok visszaéléseit. Beszéde közben élénk szóváltás támad Mihalache és Stelian Popescu igazságügyminiszter közt a bíróságnak a választásokon börtöltött szerepét illetően.

Stelian Popescu kétségbe vonja, hogy a bírák között visszaélések történtek volna és védelmébe veszi a bírói kart.

Constantinescu liberális is védelmére kel a választásnak és megállapítja, hogy a nemzeti parasztpárt úgy szeretné feltüntetni a dolgot, mintha a választás módszere okozta volna vereségét, pedig ez azért következett be, mert anarchisztikus elvei miatt elvesztette népszerűségét.

A nemzeti parasztpárt tiltakozása a szenátusban

A szenátus mai ülésén megkezdődött a felirati vita.

Az első szónok Aciu nemzeti parasztpárti, aki felolvassa a párt deklarációját. Ebben hódolatának ad kifejezést a felejtethetlen nagy király, Ferdinánd emléke iránt, rámutatva a király dicső érdemeire. A deklaráció kijelenti, hogy a trónbeszéd kommentálása nem érinti a király emlékét, mert a trónbeszédért mindig a kormány a felelős. A jelenlegi kormány iránt az ország bizalmatlansággal viseltetik. A nemzeti parasztpárt biztosítani kívánja a szabadság és törvényesség kormányzati rendszerét, nem szolidarizálhat a jelenlegi rezsimmel. A

tábornok. Ezután Trancu Jasi és Petrovici foglalkoztak Averescunak szenátusi nyilatkozatával, amelyet nem helyeseltek.

A „Viitorul“ irredentizmussal gyanúsítja Mihalachet

A „Viitorul“ megbélyegzi Mihalachenak a kamara tegnapi ülésén tett nyilatkozatait, amelyekben a nemzeti parasztpárti vezér a bíróságot, tehát az állam egyik alapját képező intézményt támadta és Magyarország javára tett összehasonlítást. A „Viitorul“ azt írja, lehetséges, hogy Mihalache így indirekt uton a budapesti ügyökök köszönetét akarta kiérdemelni, de ilyen metódusokkal pártja ön-maga mondja ki pusztulását, amikor glorifikálják azokat az idöket, midön a románok idegen iga alatt voltak.

párt követeli a választási visszaélések megbüntetését és a választási deliktumok amnesztiájának eltörlését, a törvények és polgári szabadságjogok betartását és biztosítását.

A kisebbségek hűségnyilatkozatai

Gyárfás Elemér magyarpárti megújítja hűségnyilatkozatát a trón és haza irányában. Rámutat azonban arra, hogy a magyar választók sokat szenvedtek a választások idején. Kifogásolja, hogy a szenátus igazolási tul gyorsan értek véget.

Horia Carp az Uniunea Evreilor nevében hódolattal emlékszik meg Ferdinánd királyról és Mária királynéről. Kijelenti, hogy a zsidóság szeretettel és hűséggel veszi körül Mihály királyt s meg van győződve, hogy a magas régenstanács folytatni fogja a monarchia és dinasztia megalapozásának munkáját, amelyet Ferdinánd király megkezdett. A zsidóság a rend, törvényesség és nyugodt együttélés híve és ebben az óhajban megszavazza a válaszfeliratot.

Dragicescu előadó visszautasítja az ellenzék ellenvetéseit és kijelenti, hogy a szenátus hódolatát fejezi ki Ferdinánd emléke iránt, teljes reményét Mihály király iránt és bizalmát a régenstanács irányában.

A nemzeti parasztpárt obstrukciója

A nemzeti parasztpárt parlamenti csoportja elhatározta, hogy nem vesz részt a felirati vitában, tekintettel arra, hogy az elhunyt király emlékére tartott ülésen diszharmonikus viták keletkeztek. Azonban a párt deklarációt fog felolvasni úgy a kamarában, mint a szenátusban, melyben ismételten hangsúlyozni fogja, hogy a választások szabadságának követelésétől el nem áll és azt fentartja.

PIL-PUL

Averescu tábornok tíz héten keresztül fenyegetőzött azzal, hogy ő majd megmutatja... Hát ami igaz, igaz, meg is mutatta. Megmondta előre, hogy vérig sértett pártja nem megy be a parlamentbe és nem is ment be. Igaz, hogy ezt a fenyegetését könnyen be tudta váltani, mert történetesen sem ő, sem a pártja nem is kapott mandátumot. Azaz hogy ő mégis bejutott a szenátusba, ugyan nem mint választott, csak mint jogszerinti szenátor és onnan invitálta a nemzeti parasztpártot, vonuljanak ki ők is a parlamentből és az uccáról formáljanak ellenzéket a kormánynak. Mert ha kimegy az uccára, ő majd megmutatja...

A nemzeti parasztpárt nem vállalkozott a közös „Mondscheinparthie“-ra és így az agg tábornok egyedül ballagott le az uccára. Sokan, nagyon sokan reszketve várták, mi lesz most, ha majd Averescu megmutatja... A nagy produkció azzal vette kezdetét, hogy a rendkívüli nemzetgyűlésen, amelynek a gyász adott ünnepi köntöst, frakk, vagy Waffenrock helyett sötétkék ruhát öltött magára Averescu. Az aggodalmaskodók megrezentek:

— Tulságosan messzire ment a tábornok — rázták a fejüket — az uccai ruha kékszine a tenger kékjét szimbolizálja, amelybe pártostól együtt bele fog fulladni Averescu.

A barátok azonban vigan dörzsölték a kezüket:

— Ez még csak a kezdet — mondogatták — még csak ezután fogja megmutatni oroszlánkörmeit Averescu, ha mégegyszer kijön az uccára.

Ki is jött másodsor is és meg is mutatta derekasan. Nem ugyan az oroszlánkörmeit, azt ugylátszik elvesztette a párhetes ellenzéki sorsban. Mert a szenátus gyászülésén, amikor a tábornok belefogott deklarációjába, az egész tisztelt háznak még ez járt az eszébe:

— No most mindjárt robbanni fog a bomba!

Robbant is. Még hozzá micsoda bomba! Az uccai ellenzék kérelhetetlen vezére úgy szónokolt, hogy a beszéd után a miniszterelnök félóráig rázogatta barátságosan és meghatottan a kezét.

A generális megbocsájtó lélek, érzékenykedett a váratlan fordulatra a néppárti hivatalos, de a tábornok maga is meghökkent vezérkarának megrökönyödésén, amely nem így képzelt el az uccára való kiruccanást és sietett megigérni:

— Majd a felirati vitánál támadni fogom a liberálisokat.

És ahogy mi ismerjük a tábornok urat, meg is fogja tenni. A támadás olyan frappáns lesz, hogy utána Bratianu Jonel és Averescu a nyílt színen... összecsókoloznak.

Hiába, Sic itur ad astra...!

***

Régen is nehéz volt megérteni, hogy tulajdonképpen milyen elvi különbség választja el nálunk egymástól a politikai pártokat, ama nagy és mélyreható különbségen kívül, hogy mindegyik arra vágyik, hogy ne a másik, hanem ő kerüljön a kormány élére.

Különösen nehéz mostanában megérteni a különbséget, amikor a pártvezérek csak allegóriákban beszélnek arról, amiben a másiktól különböznek és csak arról van szó, hogy némi felfogásbeli különbség választja el egymástól a farkasszemét néző politikusokat.

De ha ezt a felfogásbeli különbséget nehezen fogja fel a belföldi ember, még sokkal nehezebben appercipálja a külföldi, aki könnyebben zavarodik be az allegóriákba.

Igy történt, hogy a temetésre Bukarestba rándult amerikai újságíróknak sejtelmük sem volt arról, hogy mi is az a különbség.

Az egyik amerikai egyenesen Jorgához fordult és tőle kérdezte meg, tulajdonképpen mi is a különbség közte és Bratianu Jonel között.

Jorga nem tagadta meg önmagát és megint csak allegóriában válaszolt.

— Csak a szentháromságról vallott felfogásbeli különbségről van szó — mondotta.

— A liberálisok — folytatta — csak az atyát hiszik a fiú és a szentlélek nélkül. Én pedig hiszek nemcsak az atyában, de a fiuban és a szentlélekben is...

Cukor helyett tévedésből arzént tett a süteménybe egy beszarábiai földbirtokos szakácsnéja

Hét vendég meghalt a mérgezett süteménytől

(Chisinău—Kisenev, július 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kisenev városától pár kilométernyire fekszik Steroia község, amelyben Gonata gazdag földbirtokos igen szép kastélyában lakik. Tegnap husz kisenevi uriaszony és férfi autóval kiment a községbe és Gonata gazdag lakomát rendezett részükre. Ebéd után cukrászsüteménnyel kínálták meg a vendégeket. Pár perc múlva rosszul lett fogta el Braescu kisenevi tábornok leányát és nemsokára fájdalmaokról kezdett panaszkodni a társaságnak több más tagja is.

Az ebéd orosz szokás szerint a késő délutáni órákban kezdődött és amikor a társaság több tagja már kinok között vonaglott, beesteledett, úgy, hogy hamarjában orvost sem tudtak keríteni. Tegnap este rendkívüli kinok között meghalt Braescu tábornok leánya és férje Nicolae Gafenko, a fiatal férj édesanyja, Milean Vladimir volt főügyész, Adamovici ezredes és Vitevkova jószágigazgató, valamint a felesége.

A többi tizenhárom vendég, valamint a birtok tulajdonosa igen súlyos állapotban élet-halál között lebegnek.

Amikor a tragédiának híre a községben elterjedt, a csendőrőrsparancsnok vizsgálatot kezdett és megállapította, hogy a rémes szerencsétlenséget a szakácsné gondatlansága okozta. A

kastély pincéjében sok patkány volt, a szakácsné sztrichnint szerzett és ebből kevert időnként pépet a patkányok részére. Amikor a süteményt készítette, véletlenül sztrichnint használt cukor helyett és a rettenetes mérge pusztította el a társaság hét tagját.

A szerencsétlenség óriási szenzációt kelt. Kisenevből nagy rajokban zarándokol a lakosság Steroia községbe a szerencsétlenség színhelyére.

Szalmaszál

(papirburkolattal)

1000 drb. Lei 240.-

BOROS papirkereskedés, CLUJ

* Románia új vámtarifája dr. Bereczky Ernő fordításában és alapos magyarázataival 350 lej az Uj Kelet könyvosztályában.

Hirdessen az Uj Keletben

Hollan agitátor

Hollandia vezte. Németo maknak egyar még jobban sabb, a legszil esiny Holland dag po.gársaga kintben ren

Háboru ut ugyan, de az nősebben. Az csöndes és ny szélyeztette n ség itt is ki kommunisták ideig nyugodt csak amikor fölkelés, a hol lyokkal akarta jét. E rendsze diában a kom lalom ellen ve

A mód ab musban vétke neába deportá kijelölt terüle anyagból a de zait, megmive területet — g készenlétben v rapitva megcs távol az anya várost. Nem nem engedi az internálás, sza hogy önkénye náltak gyerme kal vihetik.

Az egyik indult Hollan levő Dogaelb vitték minda harminc aszso az utolsó féle kon kommun kétszerannyi katona is jött

Keleti fat sorsukat. A l zöttük. Dacos átszellemült at tivált és nagy lyek olyan be csodálkozik, l veszedelmes v

Az egyik mondja, hogy — Vajjon ideje alatt?

Visszakér — Mondj kelésben, ha Nyugodta tességével fel

— Az en kezmenyekre Dagoelber néhány kilor értük a kom

Uj és fé élelem és ge más, posta- a drótnélkül nek a világ Persze csak épület a k

A város tul apró ve területek, an A katonák t van különvt katonák álla városra.

Munkája szonöt forint

Hollandia Degoelbe deportálja a bolsevista agitátorokat és ott kommunista életmódot kényszerít rájuk

Hollandia nem érezte a háborút, inkább élvezte. Németországnak és a szövetséges hatalmaknak egyaránt szállított és békébéli gazdagjai még jobban meggazdagodtak. A legbiztonságosabb, a legszilárdabb talaja a jogrendnek a kisiny Hollandia volt hatalmas kincseivel, gazdag polgárságával, gyarmataival és minden tekintetben rendezett életével.

Háboru után a jövedelmek megcsappantak ugyan, de az állam ezt nem érezte meg különösebben. Az állami élet tovább folyt a maga eszöndes és nyugodt medrében, vihar nem veszélyeztette mindaddig, amíg a munkanélküliség itt is ki nem termelte a bolsevizmust. A kommunisták kis csoportja szervezkedését egyideig nyugodtan nézték a halvéti hollandusok, csak amikor Lettlandban jött a kommunista fölkelés, a holland kormány erőlyes rendszabályokkal akarta biztosítani az állam eddigi rendjét. E rendszabályok értelmében tilos Hollandiában a kommunista propaganda és aki a tilalom ellen vét, azt holland módra intézik el.

A mód abból áll, hogy akik a kommunizmusban vétkezők taláitattak, azokat Uj-Guineába deportálják, egy a kommunisták számára kijelölt területre, ahol a földhalmozott nyersanyagból a deportáltak megépítik a maguk házaikat, megmivelik a rendelkezésükre álló földterületet — gépek és mezőgazdasági állatok készletben vannak — és egyre újakkal gyarapítva megcsinálják — kénytelen kellelten — távol az anyaországtól a holland-kommunista várost. Nem szabad börtönnök lennie — ezt nem engedi az alkotmány — de lehet politikai internálás, szabad kolónia azzal a megszorítással, hogy önkényesen nem lehet elhagyni. Az internáltak gyermekeiket és asszonyaikat is magukkal vihetik.

Az egyik transzport egy elmúlt héten indult Holland-Indiából az Uj-Guineában levő Degoelbe. A „Fomalhout“ nevű hajón vitték mindazokat, számszerint ötven férfit, harminc asszonyt és egy csomó gyermeket, akik az utolsó félévben a holland-indiai gyarmatokon kommunista fölkelést szítottak. A hajón kétszerannyi gyarmati és anyaországi fegyveres katona is jött.

Keleti fatalizmussal viselik a száműzöttek sorsukat. A legkülönbözőbb típusok vannak közöttük. Dacos arkifejezésű munkások mellett átszellemlült arcú embereket látni, intelligens, kultivált és nagyon rokonszenves vonásokkal. Némelyek olyan békésnek néznek ki, hogy az ember csodálkozik, hogyan bocsátkozhattak ezek ilyen veszedelmes vállalkozásba.

Az egyik lázadásért elítélt fiatal ember elmondja, hogy tanító volt. Aggódva kérde tőlem: — Vajjon mit is kezdek a száműzetés ideje alatt?

Visszakérdezem:

— Mondja kérem, részt vett volna a felkelésben, ha előre látja a következményeket? Nyugodtan és a világ legnaiyabb természetességével feleli:

— Az ember ilyenkor nem gondol a következményekre.

Degoelben kikötöttünk, de innen még jó néhány kilométerre kellett mennünk, amíg elértük a kommunisták „városát“.

Uj és félig kész házak, hatalmas raktárak élelem és gépek számára, egy szikratávíróállomás, posta- és távíróhivatal, amelynek falán a drótnélküli távíró utján leadott hírek függenek a világ minden táján történt eseményekről. Persze csak a legfontosabbak. Legkiemelkedőbb épület a kórház.

A város drótsövénnyel kerít. A drótsövénnyen túl apró veteményes kertek, azokon túl nagy területek, amik most kerülnek megmivelés alá. A katonák telepe és a kommunisták városa el van különítve egymástól, de olyképen, hogy a katonák állandóan felügyelhetnek a szomszéd városra.

Munkája fejében minden kommunista huszonöt forintot kap mindaddig, amíg a kom-

munisták saját termelvényeik hozadékából nem fognak önálló gazdasági életet kezdeni. A száműzöttek között vannak ácsok, elektrotechnikusok, műszerészek, parasztok, tanítók, írók.

A kolónia tagjai rizst, tengerit, kókusz, olajdiót és veteményeket mivelnék a földeken és eddig is elég szép eredménnyel. Azonban

közös pénztárról szó sem lehet mindaddig, amíg ki nem egyenlítették az állam által előlegezett gépek árának egy részét. Mihelyt ezt elintézték, a kommunista város tagjai közös pénztárból elveiknek megfelelően közösen fognak gazdálkodni.

Egyelőre ötszázan élnek a „városban“, amely egyezer lakos befogadására van tervezve. Ha az internáltak száma túlhaladná ezt, abban az esetben új város létesül.

Kérdés, hogy erre sor kerül e.

A hollandok nem szívesen skarnák.

Dr. A. N.

A szeszipart érdekő intézkedések kivételével életbeléptetik az új bortörvényt

A bortermelők küldöttsége Argetoianu miniszternél. A pénzügyminisztérium hivatalos kommunikéje

(Bucuresti-Bukarest, július 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap délelőtt Argetoianu földmivelésügyi miniszternél megjelent a bortermelők küldöttsége és kérte, hogy eredeti szándékától eltérően, a kormány hagyja érvényben a Garoflied-féle borhamisítási törvény összes intézkedéseit, amelyek a raktáron tartó bor kontingentálására és eladására vonatkoznak. A miniszter a kérést érdeklődéssel hallgatta meg és ígéretet tett a termelők érdekeinek megvédésére.

A pénzügyminisztérium egyébként a bortörvény életbeléptetésével kapcsolatban szükségesnek tartotta, hogy az érdekelteket megnyugtassa és ezéni ma a következő hivatalos kommunikéját adta ki:

„Garoflied törvényének az volt a célja, hogy eredményesen meg tudja akadályozni a borhamisítást. A borhamisítás azonban szoros összefüggésben van a gabonából készült szesz felhasználásával és így ennél a pontnál már a szesztörvény intézkedéseivel került kapcsolatba a törvény. Minthogy azonban a Garoflied-féle törvénynek a szeszgyárosokra vonatkozó rendelkezései nincsenek összhangban a szesz italok

előállítására és értékesítésére vonatkozó törvényjavaslat általános alapelveivel, a pénzügyminisztérium kényszerítve volt, hogy átmenetileg felfüggeszse a bortörvény azon rendelkezéseit, amelyek kimondottan a szeszipart érintik, így például a termelés kontingentálását és a szeszgyárak szindikalizálását.

Ami azonban a borhamisítás leküzdését illeti, a törvénynek ezirányú intézkedései maradéknélküli életbe fognak lépni. A pénzügyminisztérium már utasította összes szerveit, hogy a mezőgazdasági és közegészségügyi minisztérium reprezentánsaival egyetértésben segítsék elő a törvény helyes alkalmazását, míg a szesztermelés szabályozásának kérdését a már kész javaslatok fogják megoldani.

A szeszügyi adófelügyelők értekezletén a minisztérium utasította illetékes szerveit, hogy a szeszadó és illetékek behajtásánál szigorítsák meg az ellenőrzését, minthogy az adózatlan szesz, amely természetesen lényegesen olcsóbb, elősegíti a máborok hamisítását, ami által nemcsak az állam esik el törvényes és tekintélyes jövedelmétől, hanem illegális konkurrenciát is jelent a bortermelőknek.“

A galaci polgármester tizenhatmillió lej jutalékot kért egy bécsi cégtől Galac villanyvilágításának ellátásának koncessziójáért

A kormány hivatalos lapjának reakciója a polgármester ellen

(Bucuresti-Bukarest, július 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Közel két hete, hogy szüntelenül napról-napra felbukkan egy-egy hír valamelyik lap hasábjain, hogy több város és falu primárját a belügyminiszter, különböző visszaélésekért felfüggesztette állásától és ellenük a vizsgálatot elrendelte.

Nem véletlenség, hogy a különböző helységek primárjainak visszaélései most sorra napfényre kerülnek. A liberális kormány céltudatosan az határozta Averescu-rezsím közigazgatási visszaéléseinek revízióját és

e vizsgálat során szokatlanul súlyos adatok jutottak a revíziót vezető hatóságok kezei közé.

Az eddigi leleplezések közül arányaiban talán a legnagyobb Galac város polgármesterének bécsi jutalék-üzlet kísérlete, amelyről a kormány hivatalos lapja a „Vitorul“ így számol be:

Nemrégiben a focsani törvényszéken egy pör tárgyalásának kapcsán Dimitrie Neagu ügyvéd, a focsani községi tanács tagja több jönevű ügyvéd jelenlétében a következő nyilatkozatot tette:

— Az elmúlt télen, amikor két társammal, mint a focsani községi tanács kiküldöttei Bécsben jártunk, hogy tárgyalásokat folytassunk a város villanyvilágításának ügyében, elsősorban Csapay mérnökkel, Bécs legnagyobb elektrotechnikai vállalatának igazgatójával vettem fel az érintkezést.

— Csapay mérnöknek részletesen elmondtam, hogy mi járhatban vagyunk Bécsben, mire Csapay ezeket mondotta: „Uraim, bocsássanak

meg, de én nem tárgyalhatok románokkal, mert önök előtt

itt járt Mihaiiescu Grigore, Galac polgármestere, a város villanyvilágításának ügyében és miután ez az az 10 napig ült Bécsben családjával az én költségemen tizenhatmillió lej jutalékot kért, hogy az ajánlatomat elfogadjam.

„Uraim — mondott nekünk Csapay — kővé meredtem e hallatlan merészség láttára és azóta elhatároztam, hogy semmilyen üzletet sem kötök többet románokkal. Ha önök fel akarják használni kijelentéseimet, kész vagyok azt nyilatkozat formájában papírra vetni, sőt szükség esetén hajlandó vagyok saját költségemen Romániába utazni és ott akármelyik hatóság előtt megismételni nyilatkozatomat.“

Neagu ügyvéd kijelentései — írja tovább a „Viitorul“ — a tárgyalóteremben

olyan elementáris felháborodást váltottak ki, hogy a különös jutalék-üzlet híre futótüzként terjedt el az egész városban.

A „Viitorul“ cikkét azzal végzi, hogy mielőtt a tudósításnak helyet adott volna, vizsgálat tárgyává tette az ügyet, amelynek során kétségtelenül megállapította, hogy Neagu ügyvéd valóban az idézett nyilatkozatot tette Focsaniban.

— Ime ilyen embereket termelt ki az averescanus rezsim — fejezi be cikkét a „Viitorul“ — arról azonban nem ad hírt, hogy a visszaélő galaci polgármester ellen megindították-e az eljárást.

Mélyen leszállított áron **fest** tisztít, egyben ruhá- **Cink Cluj** ját molymentesíti

Rostau Lipót, milliárdok egykori ura nyomorában megmérgezte magát

A világhírű szélhámost megmentették az életnek. Egy szédületes karrier iragikus vége

(Róma, július 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Egy nagystílű szélhámos-karrier végére akart pontot tenni Rostau Lipót, a világhírű pénzügyi szélhámos, aki annak idején két évtizeden át foglalkoztatta vakmerő pénzügyi tranzakcióival Európa közvéleményét és rendőrségeit, hogy aztán nyomorában kokainnal megmérgezte magát. Az öngyilkos fezőrt azonban megmentették és most Róma egyik kórházában testileg-lelkileg összetörve, várja az újabb alkalmat arra, hogy megváljék az élettől, amely annyit adott neki, de talán még többet elvett tőle.

Rostau Lipót nem mindennapi ember volt. Néha milliárdokkal rendelkezett, hogy azután csőd szélére kerüljön.

Bámulatossá fellépésével és modorával a legkonzervatívabb pénzügyi körökbe is be tudott férközni, a legóvatosabb tőkések is meg tudta nyerni grandiózus terveinek, amelyek mögött mindig valami zseniális trükk húzódott meg. Társa volt többek között a hírhedt Bolo pasának, akit tudvalegőleg üzelméi miatt Párisban letartóztattak és kivégeztek. Vele együtt csinálta meg szédületes pénzügyi manővereit, ame-

lyeken hallatlan összegeket kerestek.

De igazi virágkorát Rostau Lipót a háboru utáni inflációs időkben érte meg. Amikor a közép-európai valuták 1921-ben katasztrófálisan zuhanni kezdtek, Rostau előbb Bécsben, majd Budapesten tűnt fel.

A tőzsdén a leghazárdabb üzletekbe bocsátkozott.

és az ezekkel napok alatt szerzett fantasztikus vagyonát ugyanolyan rövid idő alatt el is vesztette. Teljesen pénz nélkül vonult vissza új terveket kovácsolni, amelyek közül azonban már egyet sem tudott megvalósítani. Utoljára azzal a zseniális ötlettel foglalkozott, hogy

a vatikán segítségével az egész világra kiterjedő sorsjátéküzletet üssön nyíltbe.

A tárgyalások már-már sikerrel kecsegtettek, amikor véletlenül rájöttek viharos multjára és a vatikán megszakított vele minden összeköttetést. Összeomlott tervei és kétségbeejtő helyzete vitték rá azután a végzetes elhatározásra. Hagyományos szerencséje azonban ezúttal is cserbenhagyta, mert ez a terve sem sikerült. Megmentették.

Közel 7000 halottja és 10 ezer sebesülte van az ideai földrengéseknek, szélviharoknak és árvizeknek

Négy város eltűnt a föld színéről. Öt és félmilliárd frank az anyagi kár. Egy francia lap megdöbbentő statisztikája az 1927-ben pusztított fermezeli katasztrófákról

Cluj-Kolozsvár, július 28. Franciaország egyik legelőkelőbb természettudományi lapja tragikusan érdekes statisztikát közöl azokról a sorozatos elemi katasztrófákról, amelyek ebben az évben végigszánguldtak a világon. A cikk szerint, amióta emberi történelmet írunk, az 1927-ik esztendő a legszerencsétlenebb éve volt nemcsak Európának, hanem a többi világrésznek is, különösen pedig Amerikának. És ezek a katasztrófák nemcsak az emberáldozatok nagysága miatt döbbenetesek, hanem azon rombolások miatt is, amelyeket a világ gazdasági vérkeringésében előidézték.

Földrengések

A cikk, amelynek adatai július 15-ig terjednek, kategóriánként foglalkozik a különböző elemi csapásokkal. Ezek között a legborzalmasabbak a földrengések, amelyek sora január elsején indult meg a nagy mexikói és kaliforniai földrengésekkel. A földrengések következtében mindenütt hatalmas tüzvész is pusztított.

Február 14-én volt a hercegovinai és dalmáciai földrengés, amely óriási károkat okozott több nagy városban. A halottakon és sebesülteken kívül a földrengés tízmillió dinárra becsült anyagi kárt okozott.

Március 3-án a magyarországi Várpalotán éreztek földrengést, ahol egy templom és több ház összeomlott.

Március 5-én katasztrófális földrengés pusztított Japánban. A katasztrófának 2458 halottja és 4107 sebesülte volt. Hetezer ház teljesen rombadólt és 2000 épület súlyosan megrongálódott. A kár nagyságáról mindeddig nem adtak ki pontos statisztikát. A földrengés Milyana városát teljesen elseperte a föld színéről.

Július 11-én volt a palesztinai és transzjordániai földrengés, amelynek több, mint ezer halottja és háromszorannyi sebesülte volt. Az anyagi kár többmillió font sterlingre rug.

Ciklonok és tornádók

Hasonlóképpen felbecsülhetetlen pusztításokat vittek véghez az egész világon a viharok, ciklonok és tornádók.

Február 10-én ciklon rohant végig az ausztráliai Queensland vidékén, amely többmillió hektárnyi területen megsemmisítette a vetéseket és Kirno városában rombadöntötte a házak felét. A forgószélnek 36 halottja volt. Az anyagi kárt 31 millió frankra becsülték.

Február 16-ikán borzalmas orkán rázta meg

egész Északamerikát a Csendes Óceán mentén. A szökőár több várost és óriási területeket elöntött.

Március 5-én Madagaskár szigetét pusztította el a szélvihar. Száz ember meghalt. A kár 100 millió frank.

Május 9-én hasonló katasztrófa sújtotta, de sokkal nagyobb mértékben, az Egyesült Államokat, különösen Missouri, Kansas, Texas és Nebraska államokat. Háromszáz ember életét vesztette, 1500-an pedig megsebesültek.

Felhőszakadás, árvíz

Rengeteget szenvedett a világ az esőzések től és az ezek nyomán támadt árvizektől. A történelemnek talán legnagyobb árvíz-katasztrófája, a Misszisszipi áradása volt, amelyben 778 ember vesztette életét. A sebesültek száma 3500 volt és 365 ezer ember maradt hajléktalanul. A kár meghaladja a 200 millió dollárt.

Sokat szenvedett a felhőszakadástól az utolsó hónapban Németország, ahol különösen a szászországi Érchegeységben okozott nagy pusztításokat az abnormális időjárás.

Franciaországban különösen a vetésekben tettek kárt a viharos esőzések, amelyek következtében a legtöbb folyó kilépett a medréből. Angliában is kiáradt a Temze. Ilyenszerű áradások mindenütt voltak egész Európában és a többi világrészben is.

A cikk végül megállapítja, hogy vulkánikus kitérés mindössze hatszor fordult elő ebben az évben, amelyek közül egyesek elég súlyos természetűek voltak. A középkorban egy ilyen esztendő alighanem a világ végének közeledését jelentette volna.

Kérdés:

Felelet:

Rózsa M. Royal
drogeria és illatszertár
Cluj, Főter 26

Melyik kölnivíz a legkellemesebb és legtartósabb?
Bijon kölnivíz illata kellemes, tartós, ára olcsó
1 liter 200 Lei

Mégis csak legjobb a késnélküli

„IDEAL”

borotváló por,
mely az ország területén
higiénia

szempontból a legjobban elismert borotváló szer, az arcot nem marja, kellemes hatást hagy utána. Óvakodjunk az ártalmas utáztatoktól. Csak az „IDEAL”, felírású a valódi. Mindenütt kapható. Egyedüli készítője:

Reszlíng József

fodrász

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.

Finom borotváló szappan 10-es csomag 60 lejért kapható. Viszonteladónak árkedvezmény

Gramofon

Lepage nál, Kvár. Még ma kérjen ajánlatot

Szenzációs könyvujdonság!

H. G. WELLS

A művészetek fejlődése a legrégebbi időktől a mai napig

Ára félbörkötésben 640 lei.

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában

POPOL

Láb-ápolókrém és
Láb-izzadás elleni

sz. Este lábviz után egy magyarányú nagyságu Csanda-féle POPOL-lal lábat jól bemasszírozza s ezzel egy csapásra megszüntette a legmakacsabb lábizzadást, kellemetlen szagot, égő érzést, puffedtséget. Lábat üden, frissen tartja, a járást végtelenül kellemessé teszi. Hatása utóéletlen. Ára 35 Lei
Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban. Készíti Csanda-gyógyszerár, Oradea

„ACME” fűzőgép

a legtökéletesebb, irodákban, kereskedőknek nélkülözhetetlen. Egyetlen fűzőgép, mely tartós

Kapható:

OFFICE EQUIPMENT COMPANY, ORADEA

Alapított 1874.

Reich B. Károly Fiai

Kötél- és kendergyárosok

Üzlet és iroda: BULV. REG. MARIA 15.

Telefon 6-49. ARAD Telefon 6-49.

Tilott és gerebenezett kenderek
Gazdasági kötélláruk
Géphajtó kötélek
Malomhevederek
Zsinegek, zsákok, vízmentes ponyvák stb.

Tovább

(London, július 28.) A londoni akciójával és k... nak változatlan békeszerződése... hogy az illeték... ban sem Fran... senki sem hajl... amelyek a béke... Az ilyen javas... legitim érdekei... Páris, júli... Rothemere akc... közti helyzetet a

Herz

(Ciznadie-N... let tudósítóját... fiteatrumában ál... delem, a rivaliz... eszeveszett rohan... tól, egy testben... alkotni és építe... nak a sómérok, mokkal és e h... első szeretne len... peldor. Zádor H... lépései alatt. Sz... mezetten, pontos... nyarodik be a t... Molnár István v... A héber vezénys... Chad... Stajim

A vezető kö... — Mi chaj... Harmine tor... belé a levegő:

— Am Jisz... — Mi jivne... — Sómér j...

S távoli heg... válasz: Só-mér... vajjal a 10-12... Tibor vezetí öke... tékokat mutat b... kimondhatatlan... a játékokat. Köz... kozik a sómérok... Rosenfeld Máju... harsognak, vibrá... viaturáján és pe... vidék. A május

A versenynel... vezet 5 pontkül... és a marosvásár... eredményt. Ujjon... szülés és a másik... napok óta. Most... vári kis sómér s...

— Most tett... négy jelentkező... vizsga nem volt... A versenynel... mét helyreáll a s... egyetlen pillantá... pianóban kezdve... himnusz: a Hat...

Elülnek a Ha

Müso
A holttest Buc

S

Szenzációs vigj...
47-e...
6 felvon...
Főszerepben:

Tovább folyik a sajtópolémia Rothermere lord cikke körül

A »Times« és a »Temps« elítéli Rothermere akcióját

(London, július 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A londoni »Times« foglalkozik Rothermere akciójával és kijelenti, hogy Közép-Európa határainak változatlanoknak kell maradniuk, mint azt a békeszerződések megállapították. A lap hozzát teszi, hogy az illetékes személyiségek közül sem Angliában sem Franciaországban, vagy Olaszországban senki sem hajlandó meghallgatni olyan javaslatokat, amelyek a békeszerződések revíziójára vonatkoznak. Az ilyen javaslatok sokat ártnak az utódállamok legitím érdekeinek.

Páris, július 28. A »Temps« foglalkozva Rothermere akciójával, hangsúlyozza, hogy a nemzetközi helyzetet a jelenlegi békeszerződések alapján

kell fenntartani és e szerződések bármely megérintése csak krízist provokálhat, amely veszélyeztetné a békét. A lap hozzát teszi, hogy bármelyik állam legjelentéktelenebb megváltoztatása is rendkívüli következményekkel járna, amelyekért a világ egyetlen lelkiismeretes kormánya sem vállalhatná a felelősséget. Ez az egyetlen álláspont mindazokra nézve, akik Közép-Európa békéjét óhajtják. Bizonyos személyek meggondolatlan agitációi nem vezetnek célra és csak naiv rományokat élesztnek, amelyek sohasem válnak majd valósággá. Csak egy új háború realizálhat meg bármit is ilyen óhajokból, ezt pedig Európának mindenáron el kell kerülni.

Herzl Tivadar emlékezete a nagydisznódi sómértáborban

(Ciznadie-Nagydisznód, július 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nagydisznódi sómértábor amfiteátrumában áll a harc... Férfiás, erőteljes küzdelem, a rivalizálás nemes fegyvereivel... Valami eszeveszett rohanás ez a verseny, el, messze a galutól, egy testben és lélekben regenerált, erőteljes, alkotni és építeni tudó ifjúság géniusza felé rohannak a sómérok, domborodó mellkasokkal, dagadó izmokkal és e hatalmas versenyfutásban mindenki első szeretne lenni. Ime, felvonul a kolozsvári Trumpeldor. Zádor Rudi vezeti. Döng a televény a fiuk lépései alatt. Szabadgyakorlatok, precízen, fegyelmезetten, pontosan keresztülvívve. Másik csapat kanyarodik be a térségre. A temesvári »Trompeldor.« Molnár István vezeti. Karsu, keménynyaku fiuk. A héber vezényszavak villanyozzák mozdulataikat. Chad... Stajim... Dom...

(Sómér jivne Haggalil)

A vezető közepre áll:

— Mi chaj?

Harminc torok visszhangozza, hogy megremeg belé a levegő:

— Am Jisrael Chaj!

— Mi jivne Haggalil?

— Sómér jivne Haggalil!

S távoli hegycsucokról visszakuszak az ütemes válasz: Só-mér jiv-ne hag-gal-lil... Éktelen zsi-vajjal a 10—12 éves gurok rohannak elő. Simon Tibor vezeti őket. A kolozsvári »Beccallé« bohó játékokat mutat be. A nagyszzebeni vendégek arcukon kíméletlenül örömmel és meglepődéssel figyelik a játékokat. Közben a pavillon sarkán már felsorakozik a sómérok és sómérák szavalókórusa. Morris Rosenfeld Májusi rügyfakadásának örökszép sorai harsognak, vibrálnak végig az alt és basszus klaviatúráján és pezsdülő életörömtől lesz hangos a vidék. A május himnusza a sómértábor!

(Az izgalmas finis)

A versenynek vége. A kolozsvári Trumpeldor vezet 5 pontkülönbséggel a temesvári Trumpeldor és a marosvásárhelyi csapat előtt — hirdetik ki az eredményt. Ujjongás az egyik oldalon, elkeseredett kétségbeesés a másikon. Így megy ez a versengés már napok óta. Most következik a finis és egy temesvári kis sómér szorongva meséli:

— Most tettem le a bakkalaureátust, huszonegy jelentkező közül egyedül mentem át, de a vizsga nem volt olyan izgalmas, mint a Jamboree. A versenynek vége. Az amfiteátrum körül ismét helyreáll a sor, Schwartz Miksa főparancsnok egyetlen pillantása vigyázt parancsol és elhaló pianóban kezdve viharos crescendoba tör fel a himnusz: a Hatikva.

(A párisi héber sómérok)

Elülnek a Hatikva akkordjai, utnak indulunk.

Műsoron kívül mindkét mozgóban: I. FERDINÁND KIRÁLY TEMETÉSE
A holttest Bucurestibe való hozatala, temetési szertartását, felvonulását, Curtea de argesibe szállítását, stb.

SELECT-MOZGÓ

Szenzációs vigjáték!

47-es számú zsölye

6 felvonáson keresztül tartó nevetés!

Főszerepben:

Dolly Davis

André Roaue

Monopol Dorian-film

URANIA-MOZGÓ

Hamvazó szerda

Megható film 8 felvonásban M. I. Droop regénye után

Főszerepben: Maire Doumier, Lya Eibenschütz, Bern Aldor. Monopol Ulpia-film

Jön: »A GENTLEMANN DETEKTIV«

Csuz, reuma, köszvény és veséhaj ellen

biztos gyógyulást talál Bizusán (Büdös-patak, Kolozsvár—Nagybányai vonal) Vasúti állomás a fürdőtelepen. Kényelmes szobák, gondos kiszolgálat, olcsó keresztény és zsidó ellátás. Elsőrangú pihenőhely, fenyves sétányok, kirándulóhelyek. Naponta térszínház és tánczene. Állandó orvosi felügyelet.

Nyitva május 15-től szeptember 15-ig

Elő- és utószobában kedvezményes árak. Előjegyzéseket elfogad: bizusai fürdőigazgatóság. Posta: Ileanda-Mare

gül megállt az eső. Nyomott, borus, gyászos idő volt. A csapatok az összes zászlókkal felvonultak az amfiteátrumra. A közepén, kék fehérrel borított asztalon Keren Kajemeth persely állott. Schwartz főparancsnok beszélt, azután dr. Engelberg ünncpi beszédben méltatta a tábor előtt a vezért. Birenfeld rabbijelölt, aradi sómér reszkető hangon énekelte el az El molé Rachamim, Szántó Zoltán aradi vezető kaddist mondott a vezér lelkiüdvéért. Az énekkar gyászdalokat intonált, majd Andre Rosenvald, párisi sómér beszélt. Azt mondta:

— A világ minden zsidó ifjúságát Herzl Tivadar szelleme kapcsolja egybe!

Az ünnepegy véget ért. A csapatok elvonultak a persely előtt és egy lejt dobott be mindenki a perselybe.

(A tábor gyásza)

— És azután lassan felkuszott a hegyek közé a hír: Meghalt a király! Eleinte hitetlenkedve fogadtuk. De később jött a megerősítés. Vasárnap délelőtt, a temetés ideje alatt a sómérok társadalma külön ünnepélyen róttá le a kegyelet adóját az ország koronás fejével szemben... A jövő program: Kirándulás a vöröstoronyi szorosba, a vidék szebb helyeire. A vezetők mindennap szeminariumot tartanak, zsidó történelemből, irodalomból, földrajzból.

— És rövidesen kiadjuk a sómérlap: a Haderch tábori számát — szól közbe egy halkszavu fiú, Bleyer György, a szerkesztő.

Diskurzus közben az alkony esti homályba fordul. A sátrakban kigyulnak az acetilén, vagy villanylámpák, a kürtös vacsorára hívja a sómérokat. A vacsora: Tejfeles turó és kenyér, — farkasétvágygal — mint azt tréfásan hozzátesszik. Hirtelen ismerős hangok ütök meg fülemet. Körül nézek. A temesváriak sátra előtt összefogóztak 7—8 sómér, körbe állnak és táncba kezdenek. Mi ez?! Ütemesen mozog a kör és egyre hangosabb lesz a chalucook hórájának kísértetiesen monoton, szenvedélytől forró dallama:

— Jullalla-jullalla-julla-julla-jullalla...

Pár perc és a másik, a harmadik tábor előtt is összeverődik a kör, egyre többen kapcsolódnak bele, a lányok táborából is felzsong a dallam, itt is, ott is, egyre vadabbnul, szívvel és lélekkel járja az egész tábor:

— Jullalla, jullalla...

(Tábortüznél)

És mintha az egész nap csak azért telt volna el, hogy ha az est fekete bársonya borul a vidékre, akkor fellángoljon a sómértábor szíve: a tábortűz.

A tábortűz közepén lángot vet a meggyújtott rözse. Fiuk, leányok letelepednek körben. A lángok mohón nyaldossák körül a gallyakat, a tűz rőt fénye szelíd rözseszinnel aranyozza be az arcokat. Háromszáz csillogó szempár kíséri a magasbátörő szikrák diabolikus táncát a levegőben. Napiparancsolvasás.

Megérkezett a tábori orvos: Dr. Fried Andor. Azután a gyermeki lélek ezer játékos öröme. Énekvérseny. Melyik csapat tud három, szebb ismeretlen héber dalt előadni. A Trumpeldor itt is győz... A tábori komikus: a temesvári Chambre az összes létező nyelven halandzsázik és rimeket farag. Patogó héber dalok, egy füttyművész produkálja magát. Az égbolton csillagok milliárdjai hunyorognak. Oly közel vannak a táborhoz...

Éjfélre jár az idő. Mégegyszer felharsan, virtuososan: Frei, frei, Palestina frei, — azután lassan szétszélvedve elviszik a sátrakig a hangulatos, merengő jiddis dal akkordjait:

— O wieviel Jöhren...

Grünberger parancsnok autója belerog az éjszakába. Husz perc mulva már Nagyszzebenben vagyunk. A váróterem ablakából elnézünk a disznódi hegyek felé. Csak hajnali 4 órakor lesz vonatunk.

Kasztner Rezső

HIREK

As Uj Kelet az egyetemes erdelyi és bansági zsidóság napilapja.
Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Marton Ernő.
As Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

— **Sándor király hazautazott.** Bukarestből jelentik: Sándor király tegnap Szinajából visszatért Jagozsláviába. A pályaudvaron Titulescu külügyminiszter és Anghelescu Pál hadügyminiszter vettek búcsút az uralkodótól, akinek vonatát Panaitescu tábornok és Voinescu Romulus sziguranca-vezérigazgató kísérik Zombolyáig.

— **Meghalt Josef I. Solomon.** Londonban tegnap meghalt Josef I. Solomon világhírű zsidó festő. Az elhunyt abból a művészi iskolából került ki, amely Israelst és a festészet más nagyjait adta a világnak.

— **Trónörököszt várnak Japánban.** Tokióból jelentik: A Japán mikádó felesége tegnap felöltötte a szent övet. A japáni hagyományok értelmében a szent öv felvétele annak a jele, hogy a császárnő egy hónap múlva gyermeket fog szülni. Az ország trónörököszt vár.

— **Magyarországon eltörlik az élelmiszerek forgalmi adóját.** Budapestről jelentik, hogy Varga pénzügyi államtitkár a drágasági ankét utolsó ülésén bejelentette, hogy a magyar kormány legközelebb el fogja törölni az elsőrendű élelmiszerekre kirótt forgalmi adót. Ez az intézkedés csak egy részét teszi azoknak az intézkedéseknek, amelyeket a magyar kormány a drágaság elleni küzdelemben tervbe vett.

— **Eljegyzés.** Schlesinger Erzsike Hátszeg és Felsner Samu Petrozsény jegyesek.

— **Beregi Oszkár egy Ibsen-dramában.** Fucsuzól Beregi Oszkár szerdán este Ibsen „Kisértetek” című drámájának Oswaldját játszotta. Az első felvonástól végig lenyűgözte a publikumot, amely áhitatos figyelemmel leste minden szavát és a döbbenet érzésével nézte mint teljesül az utódon az elődök büne. Oswaldja a színész-művészet legtekélyesebbje volt, olyan ábrázolás, milyent csak az egészen nagyoktól kap az ember. Nem csoda, hogy Reinhardt egyidőben csakis vele játszatta meg ezt a szerepet, amely annak idején Beregi Oszkár nevét az egész világon híressé tette. A közönség tüntető óvációjában részesítette Beregi Oszkárt, aki mellett Laczkó Aranka, Mihályffy László és Izsó Miklós is nagyon jók voltak. Székelyhidi Adrien Reginát játszotta elég ügyesen.

Nyári hőségben lábizzadás és égető lábfájdalom elmulik, ha lábvizébe

Pedisan lábsót kever

— **Kinában eltűnt egy angol újságíró és a belga konzul.** Sanghajból jelentik: A város idegen negyedében óriási izgalmat keltett az a hír, hogy Riley, a londoni „Times” kínai tudósítója eltűnt. A titokzatos eset után ma újabb meglepetésként Van-Pierolit hankai belga konzulnak is nyoma veszett. Minden valószínűség szerint mindkettőjüket a kuomintang titkos szövetségének tagjai ejtették fogságba.

— **A kolozsvári pályaválasztási tanácsadó** utján néhány rezontó, fémestergályos, vízvezeték-szerelő, autóméchanikus és kereskedőtanuló elhelyezést nyerhet. Érdeklődni lehet a hivatalos időben: vasárnap d. e. 8—10-ig és szerdán délután 3—6-ig, a Str. Paris 36. szám alatti irodánkban. Irodánkban 8—10 tanoncgyerek vár elhelyezésre a különböző szakmákban, munkaadók jelentésk be sürgősen igénylésüket (telefon 6-74). Szervezetünk mindenkinek ingyenesen áll rendelkezésére. **A Pályaválasztási Tanácsadó**

Nagy árvizkatasztrófa pusztit Indiában

Kiáradt a Bramaputra és a Ganges. Repülőgépen mentették meg az elakadt vonatok utasait. Eddig ezer halottja van a pusztulásnak

Kalkutta, július 28. Az Indiában hetek óta tartó esőzések következtében a Bramaputra és a Ganges megáradt és kilépett a medréről. Északindian hatalmas területek állanak víz alatt. Az eddigi megállapítások szerint az árvizkatasztrófának ezer halottja van. A kiáradt Ganges különösen Bombay környékén okozott nagy pusztításokat. Az árvíz következtében több vonat különösen Bombay környékén okozott nagy pusztításokat. Az árvíz következtében több vonat különösen Bombay környékén okozott nagy pusztításokat. Az árvíz következtében több vonat különösen Bombay környékén okozott nagy pusztításokat. Az árvíz következtében több vonat különösen Bombay környékén okozott nagy pusztításokat.

Kolozsvár közgyűlése ünnepi ülésen áldozott Ferdinánd király emlékének

Dr. Fischer Tivadar Kolozsvár zsidóságának részvételét tolmácsolta a közgyűlésen

(Cluj-Kolozsvár, július 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári városháza közgyűlési termében ma délelőtt ünnepélyes keretek között zajlott le az elhunyt király emlékére megtartott gyász-ünnepély. A terem ez alkalommal fekete drapériákkal és délszaki növényekkel volt díszítve.

Az ünnepségre megérkezett Papp Davila hadtestparancsnok is és megjelentek legyszámban a polgári és katonai hatóságok képviselői is.

Az emlékbeszédek sorát Mihály Tivadar polgármester nyitotta meg. Serbán Mihály tanácsos közvetlen tónus beszédben mutatott rá az elhunyt uralkodó demokratikus gondolkodására. Osvada Vasile volt polgármester volt a következő szónok, aki után Dr. Fischer Tivadar emelkedett szólásra.

— Az ünnepélyes szomorúság napjait éljük — mondotta — amióta nagy királyunk, I. Ferdinánd, a birodalmat Románia első uralkodójának emberi szíve beteljesedett. Történeti jelentőségű napok ezek az ország életében, mert mindnyájunk lelkét egy lesújtó, de egyben fölemelő fájdalomnak érzése ötvásztja össze. Engedtessek meg, hogy a nemzeti gyász nagyszerű szímfőnökjének ama szerény utóakkordjába, amelyet a mai ünnepi emlékgyűlés jelent, néhány szavammal a kolozsvári zsidó közösség hangja is belevégüljön. E város zsidóságának az ég azt a kegyet jutatta, hogy több ízben hozzátta határtalan szeretete és hűsége nyilvánítása mellett elatlalóli hódolatát dicső emlékezetü I. Fer-

dinánd jó uralkodója színe elé. A királyi szavak amelyek ez alkalmakkal elhangzottak, a jóság és bölcsesség gyöngyei voltak és azokat Kolozsvár zsidósága sohasem felejtí. Teljes jelentőségében átérzén azt az óriási veszteséget, amelyet a királynak az örökkévalóságba való távozásával az ő fenséges családja, a román nemzet és az ezzel együtt-lakó összes népek szenvedtek, a kolozsvári zsidóság is szíve mélyéből siratja őt, miként gyermek siratja szülőjét. Vigasza pedig az a hit, hogy amíg az ő kintott teste békében fog nyugodni, az égi magasságokba visszatért nemes lelke nem fog megszűnni, hogy ott buzgó lényeg legyen isteni kegyelmek az általa annyira szeretett haza javáért. Maradjon az ő dicsőített és multhatatlan glóriával övezett emléke a Nagyrománia trónján követő fenséges utódok részére világító fátyla, amely őket az általa megkezdett nagyszerű művelődés útján vezeti. Az összes román állampolgároknak az a lelki egyesülése pedig, amely a nagy király koporsója körüli fájdalommal következett be, vázolja a közösségre annak szeretetében, aki most is a Nagyrománia szuverenitásának megszemélyesítője. Éljen Ófellege első Mihály király! Éljen a dinasztia!

Ezután dr. Nemes Ferenc a magyarság részében búcsúztatta el az elhunyt uralkodót, aki nem tett különbséget népei között.

Az elhangzott felszólalásokra Hodor prefektus a kormány, Mihály polgármester pedig a város közönsége nevében mondott köszönetet.

Herzl emlékünnepe.

A kolozsvári Avivák és Barissziák holoap, szombat este 9 órakor rendezik meg a Kereskedelmi és Iparkamara dísztermében, a nemzeti gyász miatt elhalasztott Herzl emlékünnepe. Az emlékünnepe, amelyet Giszkalay Jochanan prólogia nyit meg, prof. dr. Eisler Mátyás, Kolozsvár tudós főrebija fog megemlékezni a cionizmus halhatatlan emlékezetű megteremtőjéről és vezérérol, Herzl Tivadarról. Boesky Andorné, Weinstein Eszter és Simon László szavallatokkal, Diamantstein Andor és Rosenberg Simon hegedűduóval, Grünne Selig Margit epilógussal szerepelnek. Minden zsidónak megjelenésével kell hitvallást tenni a Vezér emlékezeté mellett.

Negyvenhat és félezer vagon új rozs kerül exportra. Bukarestből jelentik: Az államvasutak vezérigazgatóságát hivatalosan értesítettek, hogy ebben az évben előreléthatólag körülbelül 46 ezer 500 vagon rozs kerül kivitelre. Az új rozs exportja különösen a dunai kikötők és Konstanca felé kerül lebonyolításra. Egyéb gabonafélék exportjáról, az új termésből, még nem kapott jelentést a CFR. A tavalyi készletekből az ország területén úgy a belföldi szükséglet számára, mint export-célokra körülbelül 1300 vagon különböző gabona vár elszállításra.

Zsidók áldozatok Herzl emlékének!

Holnap, szombat este 9 órakor van az Avivák és Barissziák Herzl-emlékünnepe a Kereskedelmi és Iparkamarában.

Felszabadították az állatvásárokat.

Az országos gyász alkalmával beszüntették a nagyvásárok megtartását, ami annál súlyosabban érintette a gazdákat, mert épen az utóbbi hetekben némi élénkség volt az élőjószágforgalomban. Az eredeti intézkedés nem rendelkezett afelől, hogy a vásárok bezárása meddig tart és a vidéki főszolgabiroiságok még most sem engedélyezték a vásárok megtartását. Cristea Tibor kolozsvári állategészségügyi vezérigazgató közbenjárására azonban Simu subprefektus körrendeletet intézett a megyei szolgabiroiságokhoz, amelyben közölte velük, hogy most már szabad az országos vásárok megtartása.

* **Az ipari és kereskedelmi cégek figyelmét felhívjuk** állasközvetítési osztályunkra, honnan bármilyen megkeresésre elsőrendű női és férfi alkalmazottak és tisztviselők lesznek közvetítve. **Romániai Alkalmazottak Szövetsége,** Cluj, Str. Maloasa No. 6. Metropoi épület.

Hornyolt

és hódfarku cserepet

legjutányosabb árban prompt szállításra ajánl **Kolozsvári Agyag- és Kőipari Rt.** Cluj, Piata Unirii 20

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rt.

Cluj, Piata Unirii 7. szám. — Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhelyen. Saját tőkét 77 millió lej. — Affiliált intézetei: Tordaaranyos-Vármegyei Takarékpénztár r.-t. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár r.-t. Székelyudvarhelyen és Sz.-Kereszturon, Szászregényvidéki Takarékpénztár és Hitel r.-t. Szászregényben és népbank r.-t. B.-hunyadon. Minden bankügyletet legelőnyösebben végez. Engedélyezett devizahely. Aruraktárai a vasnt mellett.

K

A pénz

Külföldi cé

(Bucuresti tudósítójától.) javaslatára a pénzügyigazgatóság amelyben folyókat az egyenkezőlag. A helyi bírók bizományosok, megadóztatásávény 4-ik fejezíránadók azkrányadók felülitják meg, tulajdonát képzAzon küncs árurle

A pénzüg

ingatlanjövetele. Kimondja, hogy második bekezdések 1927-re tettel arra, hogy lanok jövedelmhatáridőt egy megfelelően

a földbirto

erre az évrben e vagyis a megá

Csak 2 sz

denaturált sz niszterium körróságokhoz, am pénzügyi közege zalekos fénytűzész rint ez nem he galmi adó jár. a süritett oxigén fizetésénél a sul terhére 70 százalék után kel

A már ki

ranciául lek Bukarestből jele a CFR államtit részére történő tékpapirokban le ranciául elfogadj vasut szállítói m Az ilyen követe a CFR elfogadj gatóság a kérvé követelésből a az illetékes vasu mét felszabadita tati tulajdonos

Németsz

tot. Berlinből j térium elhatároz exportját. Egye kivitel tilalmat. gyszerűsítik. R tekintetében fog azonkívül feleme az utasok által vonatkozik.

Megkezdik

aknázását. A között rendkiv amelyek már a ércet szállítottak impériumváltozás kódésüket, holot a világpiacon és nálásával a kitez telepekre ugyani bizonyos jogai, telepeket is kiah rentabilitása meg masztott a biha

Közgazdaság

A pénzügyminisztérium újabb rendelkezései az adótörvény alkalmazásáról

Külföldi cégek megadóztatása. Hogyan számítják ki a fuzionált vállalatok adóját

(Bucuresti-Bukarest, július 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A központi adóügyi bizottság javaslatára a pénzügyminisztérium az összes pénzügyigazgatóságokhoz körrendeletet intézett, amelyben folytatódólagos instrukciókkal látja el őket az egyenesadótörvény alkalmazására vonatkozólag. A rendelet elsősorban a külföldi székhellyel bíró kereskedelmi és iparvállalatok által bízományosok, vagy ügynökök útján eladott áruk megadóztatásáról szól. Ezekre vonatkozólag a törvény 4-ik fejezetében foglalt megkülönböztetések irányadók az egyenesadó tekintetében, míg a kvótán felüli adót a 64. szakasz alapján állapítják meg, minthogy az áru mindvégig a cég tulajdonát képezi.

Azon külföldi cégeket, amelyeknek nincs áruraktárak az országban, nem lehet megadóztatni.

A pénzügyminiszteri rendelet ezután az ingatlanjövdelem megadóztatásáról intézkedik. Kimondja, hogy a törvény 120. szakaszának második bekezdésében foglalt átmeneti intézkedések 1927-re is érvényben maradnak, tekintettel arra, hogy a mezőgazdasági és házigatlanok jövedelmének adójának revíziójára vonatkozó határidőt egy évvel megrövidítették. Ennek megfelelően

a földbirtokosok és háztulajdonosok erre az évre is megkapják a törvényben előírt kedvezményeket,

vagyis a megállapított adóból levonásba helye-

zik a revíziós törvény által megállapított új földadót, figyelembevéve azonban a szerződésbeli bérnél esetleg mutatkozó különbözetet. Az adólevonásokat a pénzügyi hatóságok hivatalból eszközlik, a főkönyvek és az adózók bevallása alapján.

Külön szakaszban foglalkozik a rendelet azokkal az erdélyi részvénytársaságokkal, amelyek az ipar- és kereskedelemügyi minisztériumban működő speciális gazdasági bizottság hozzájárulása nélkül emeltek fel alapítókéjüket. A rendelet kimondja, hogy a komplementáris adók megállapításakor ezeket a tőkeemeléseket nem lehet figyelembe venni az illető vállalat rentabilitásának kalkulálásánál. 124-ik szakaszban említett és az 1926. március 28-ikán kelt törvény 9-ik paragrafusa által módosított intézkedés, amely az ipari részvénytársaságok komplementáris adójának kiszámítására vonatkozik, az olyan ipari részvénytársaságokra is vonatkozik, amelyek időközben más ipari vállalattal fuzionáltak. A különbözetet a fuzionált vállalatok által különállásuk idején összeállított utolsó mérlegben feltüntetett alapítókék levonásával fogják megállapítani, a végrehajtási utasítás 17. szakaszának tekintetbevételével.

A közkereseti és betéti társaságok tagjainak összjövedelménél nem az elemmentáris adó szempontjából elkészített mérlegben megállapított jövedelmet kell tekintetbe venni, hanem a társaság kereskedelmi mérlegében kimutatott effektív jövedelmet.

volt miniszter most kijelentette, hogy a kormány segíteni akar Biharmegye gazdasági válságán és oda fog hatni, hogy a bauxit kitermelése rövidesen megkezdődjön.

Hogyan áll a CFR amerikai kölcsöne?

Howard Keley, az amerikai banktröszt megbízottja, aki tudvalevőleg mintegy 100 milliárdos befektetési kölcsönt ajánlott fel a román államvasutak rekonstrukciójára, tegnapelőtt hosszú kihallgatáson jelent meg Constantiu Dimitriu közlekedésügyi miniszternél. Kelley kifejtette a miniszter előtt tanulmányozási körútjának impresszióit. Az amerikai vasuti szakértő még két hétig marad Romániában, azután Newyorkba utazik, hogy megtegye a jelentését. John Downey, az amerikai konzorcium pénzügyi szakértője már a múlt héten visszatért Amerikába.

Staniol

minden színben mintában és mennyiségben **Lepage-nál, Cluj** kapható.

Kérjen mintás ajánlatot!

SZINHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZINHÁZ

A színházi iroda közleményei

Özönvíz. Szeptemberben nagy irodalmi és művészi szenzációja lesz a Magyar Színháznak. Egy izgalmas amerikai drámát, A. Berger Özönvíz-ét fogják bemutatni. Az amerikai drámát Szabó Imre dolgozta át s ültette magyar nyelvre. Hetek óta a legteljesebb ambícióval készül a színház drámai együttese az Özönvíz előadására.

Gyermekelőadás: Piroska és a Farkas. Szombaton délután 4 órakor gyermekelőadás lesz a Magyar Színházban. A Piroska és a farkas című látványos zenés mesejátékot fogják nagyon olcsó helyárrakkal előadni.

Nem nősülök. Pénteken este a legragyogóbb, legötletesebb újdonság, a Szenes Béla Nem nősülök című vígjátéka kerül színre, a két vezető nő szerepben Poór Lilivel és Neményi Lilivel.

Biborruhas asszony. Lengyel Irénnel, Tolnay Andorral, Ihász Aladárral a vezetőszerepekben kerül színre szombaton este a legszebb operette-újdonságok egyike, a Biborruhas asszony.

Vasárnap délután: Noszty fiu esete Tóth Marival. Mérsékelt helyárrakkal adják elő vasárnap délután 5 órakor a Noszty fiu esete Tóth Mariva című nagyszerű újdonságot.

MŰSOR:

Péntek: Nem nősülök. (Poór Lili, Neményi Lili föllépésével. Sorozatszám: 421.)

Szombat d. u. 4 órakor: Piroska és a Farkas. (Nagyon olcsó ifjúsági helyárrakkal. Sorozatszám: 422.)

Szombat este fél 9 órakor: Biborruhas asszony. (Lengyel Irénnel, Tolnay Andorral, Ihász Aladárral. Sorozatszám 423.)

Vasárnap 5 órakor: A Noszty fiu esete Tóth Marival. (Mérsékelt helyárrakkal. Sorozatszám: 424.)

Vasárnap este fél 9 órakor: Cirkuszhercegnő. (Tolnay Andor búcsúföllépésével. Lengyel Irénnel, Ihász Aladárral. Sorozatszám: 425.)

Gyermekének

könyvet vegyen vizsga-ajándéku. 10 zsidótárgyu könyvet 120 lejért.

Dániel könyve magyar fordításban. — Kiss József regénye: Jokli. — Zengő hárfá, (verses könyv). — Sokolov: Uj zsidó. — Panet: Utazásom a Szentföldön. — Marton: A zsidó nemzet Erdélyben. — Kabbalisták és csodatevők. — Gorelik: Cion és gólusz. — Palesztinai utmutató. — Tóra és cionizmus.

Leszállított áron kaphatja a következőket:

Heine: Bacharachi rabbi (75 lei helyett) 55
Fűrth M.: Gyuri gróf (mesék és elbeszélések zsidógyermek részére)(75 helyett) 55
Silbermann: Egy zsidó gyermek története (80 lej helyett)..... 50

Az olcsó könyvesoport és a három leszállított áru könyv együttes ára 260 lej és portóköltség.

Megrendelhető: Uj Kelet könyvosztályában

Tőzsde

Az árfolyamok stabilizálódása mellett inkább árukinálat volt, de minden vételkdv nélkül.

Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Buka-rest	Buda-pest	Bécs	Prága	New-york
		nyitás	zárlat						
Zürich	3175—3185	—	—	492	3170	11041	13675	650 ³ / ₄	1925 ¹ / ₂
Newyork ..	164 ¹ / ₂ —165 ¹ / ₄	51950	51935	2556	164	57340	71040	3375	—
London	801—803	252175	25217 ⁵ / ₈	12409	799	2788 ¹ / ₄	344875	16395	48556
Páris	655—660	2032 ¹ / ₂	203225	—	646	2243 ³ / ₄	2778 ¹ / ₂	13230	39137
Milano	910—915	2824	2824	139	899	3117 ¹ / ₂	3857 ¹ / ₂	18395	544
Prága	487—489	1539	1539	—	487	1699	210475	—	296 ¹ / ₄
Budapest ..	2875—2885	90 ¹ / ₂	9050	—	2870	—	12376	589 ¹ / ₂	—
Belgrád	—	913 ¹ / ₂	913	—	295	1008	124837	5946 ¹ / ₂	176
Bukarest ..	—	317	316	1565	—	350	433	2070	61
Varsó	—	58	58	—	—	6405	7936	377 ¹ / ₂	—
Bécs	2320—2330	7308	7308	—	2320	8067 ¹ / ₂	—	47480	—
Berlin	3920—3930	12348	12352	—	3915	13635	16889	802 ¹ / ₂	—

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 316, Páris 1556, Budapest 350, Bécs 43300, Prága 2070.

Csak 2 százalékos forgalmi adót kell a denaturált szesz után fizetni. A pénzügyminisztérium körrendeletet intézett a pénzügyigazgatóságokhoz, amelyben megállapítja, hogy egyes pénzügyi közegek a denaturált szesz után 15 százalékos fényüzési adót vetnek ki. A rendelet szerint ez nem helyes, mert csak 2 százalékos forgalmi adó jár. Megállapítja a rendelet azt is, hogy a sűrített oxigén után a 2 százalékos forgalmi adó fizetésénél a súlyértékből le kell vonni a göngyöleg terhére 70 százalékot és csak a fennmaradó 30 százalék után kell a kétszázalékos forgalmi adót kiróni.

A már kiutalt követeléseket is lehet garanciául lekötni a vasuti szállításoknál. Bukarestből jelentik: Egy régebbi határozat alapján a CFR államtitkársága megengedte, hogy a vasut részére történő szállításoknál készpénzben, vagy értékpapirokban letétbe helyezendő 10 százalékos garanciául elfogadják azokat az összegeket, amelyekre a vasut szállítói már a folyó évre szóló kiutalást kaptak. Az ilyen követeléseket, a szállítók kérvényezésére, a CFR elfogadja garanciaképen. A számviteli igazgatóság a kérvény alapján igazolni fogja, hogy a követelésből a megfelelő összeget blokkálta és csak az illetékes vasutigazgatóságok értesítésére fogja ismét felszabadítani, illetve a kiutalást visszazáraztatni tulajdonosához.

Németország megkönnyíti a tőkeexportot. Berlinből jelentik: A német pénzügyminisztérium elhatározta, hogy megkönnyíti a német tőke exportját. Egyelőre még nem törlik el teljesen a kiviteli tilalmat, de a formalitásokat lényegesen leegyszerűsítik. Különösen a külföldi bankrelációk tekintetében fognak könnyítéseket életbeléptetni, azonkívül felemelik azt a maximális limitet is, amely az utasok által külföldre vihető valutamennyiségre vonatkozik.

Megkezdik a bihari bauxit-telepek kiaknázását. A Jádvolgyén, Barátka és Élesd között rendkívül dus bauxit-telepek vannak, amelyek már a háboru alatt is rengeteg alumínium-ércet szállítottak a német és svájci gyáraknak. Az impériumváltozás óta a telepek beszüntették működésüket, holott a bauxit rendkívül keresett cikk a világpiacon és a Jádpaták viziérének felhasználásával a kitermelés is könnyű volna. A bihari telepekre ugyanis egy svájci hólidingnak vannak bizonyos jogai, amely a magyarországi bauxit-telepeket is kiaknázza és nehogy a dunántúli bauxit-rentabilitása megrendüljön, jogi nehézségeket támasztott a bihari telepek feltárása elé. Mosoiu

A FIATALSÁG SZÉPSÉGÉT és ODESEGÉT
FOKOSZTI ÉS MEGŐRIZI KIZÁRÓLAG A FELŐLMULHATATLAN
PERLE DE PARIS
JOCKEY CLUB
FLEUR D'ELITE
ETOILE DE FRANCE **LADY**
EUX DE COLOGNE ÉS ILATSZER
HASZNÁLATA UTÁN LEHET

Nemcsak a

kereskedőknek,
hanem az
iparosoknak
gyárosoknak
is fontos a

Vámtarifa

ismerete, mert ennek alapján kell kiállítani a
luxus- és forgalmi-adó bevallási nyilatkozatokat.

A Dr. Bereczky-féle

Vámtarifa

pontosan és áttekinthetően közli az erre vonatkozó
törvényt,

ára 350 lei

Kapható Clujon az Uj Kelet könyvosztályában. — Máramaroszigeten: Fried
Miksa, Str. Sincal No 36. — Oradea-
maren Blum Zsigmond, Str. Vlaicu 51.

Róth

cipésznél
Szép-u. 2. sz.
alatt készülnek
a legújabb
divatu
cipő-
különleges-
ségek

Zsák és ponyva

eladás és kölcsönzés.

Kárpitos kellékek, zsinegek,
kertiernyők, szalmazsákok

Boskovics József, Cluj
Str. Regina Maria 15. Telefon 910

Olcsó zsidótárgy könyvek

Bernfeld: Jüdische Literatur	Lei 90—
M. Brod: Socialismus in Zion	32—
Im Kampf um das Judentum	32—
Bialik: Gedichte I/II	125—
A. Böhm: Die Zionistische Bewegung ..	170—
Der XII. Zionistischen Kongress	25—
Hauser: Spinoza (Roman) geb.	150—
Herzl: Philosophische Erzählungen	130—
Herzl: Das Neue Ghetto	125—
Katz: Charakterbilder aus der jüd. Ge- schichte	125—
Kahn: Die Juden als Rasse u. Kulturvolk ..	140—
Klausner: Gesch. der Neuhebr.	90—
Karpeles: Geschichte der Jüdischen Literatur I—II (920 lap)	600—
Koigen: Der moralische Gott	90—
Heinrich Loewe: Schelme, Narren	50—
Moses Mendelsohn: Jerusalem	90—
Miwchar Haschira haivrit (Antologia) ..	180—
Nordau: Zion-Schriften	170—
Perez: Drei Dramen	90—
Zlocisti: Moses Hess, Leimb.	150—
Moses Hess: Soc. Aufsätze, Leimb.	150—
I. u. I. Tharaud: Der Schalten d. Kreuze geb.	90—
Jüd. Theater I—II. (Eine dramatische Anthologie jüdischer Dichter)	125—
gebund.	150—

Kaphatók:
az UJ KELET könyvosztályában

A Kadima- nyomda

csak
izléses és szép
nyomtatványt
szállít

Cluj, Str. Baron L. Pop 10
Telefon 9-77

APRÓHIRDETESEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betű-
vel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állást-
keresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja
előre fizetendő. Jelégés le velet csak egy továbbitunk
ha portóbélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja
250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Raktári tisztviselő, ro-
mán nyelv ismerettel, azon-
nali belépésre kerestetik
tekintélyes műszaki vállá-
lathoz. Ajánlatok „Szor-
galmas” jeligére a kiadó-
hivatalhoz. 2944

A belvárosban

egy szépen butorozott
nagy uccai parketes
szoba butorral, vagy
irodahelyiségnek butor
nélkül, fürdőszoba hasz-
nálatlalt, elsőjére, eset-
leg kosztal is kiadó.
Cim a kiadóban.

Különbejáratu, csinosan
butorozott szoba azonnala
kiadó. Cim: Klein, Deák
Ferenc-ucca 9.

Gőzcséplőgép, gőzka-
zánnal eladó. Hoffher &
Schrantz gyártmányu, ki-
tűnő állapotban, kedvező
fizetési feltételek. Érdek-
lődni kizárólag a tulajdo-
nosnál, Friedmann Markus
Dumitrita, Jud. Nasaud
Géphimzést olcsón vállá-
lok. Házhoz is elmennék.
Vasut-utca 1. — Jammer
Szerén.

Barzel

fierarie
vasüzlet

Cluj-Kolozsvár
P. M. Viteaz 13.

Telefon
10-43

Ellopták Nagyszeben ál-
lomáson kézitáskámát, a-
melyben a tálizsom és te-
felinem is benne volt. Fel-
kérem a tisztelt hitsorszo-
saimat, ha netán azt valaki
megvette volna, a taliszt
és tefilint részemre elkül-
deni sziveskedjék, a kifi-
zetett vételárat és költsé-
geket köszönettel vissza-
teritem. — Nathan Lazar,
Alba-Iulia.

**Huedin (Bánffyhunya-
don) országos vásár** au-
gustus 1—2-án lesz meg-
tartva. 2941

Különbejáratu butoro-
zott szobát keres azonnala
intelligens tisztviselő. —
Ajánlatokat „Magas bért
fizetek” jeligére a kiadóba
kér.

Fűszer éscsemegeüzlet

belvárosban, forgal-
mas uton, s z é l e s
vevőkörrel, családi
okok miatt eladó.
Ajánlatokat „Jövő”
jeligén a kiadó to-
vábbít.

Román, angol, francia,
német, magyar fordítások.
Levelek (cégeknek hónap-
ra), kérvények, periratok,
tudományos, műszaki, köz-
gazdasági, irodalmi cikkek
stb. Másolások, sokszoro-
sítások. **Dr. Mandel,** Strada
Ratiu (v. Kötő-u.) 3. Tele-
fon 831.

borotva
borotvaszappan
borotvafelő szij
borotvaecset
„UNICUM” Kun, Cluj,

UNICUM

őnborotváló készülék
őnborotváló pengék
acéláruk
felülmulhatatlanok
Calea Victoriei 2. szám

Szováta fürdőn a múlt évben megnyilt s kitűnően
beavált **uri panzio**
a villa SPERANZA-ban lényeges átalakításokkal, ezidén már

junius havában megnyilt.

Elismerten elsőrangú
konyha, csukott veranda. Bejáró vendégeknek külön étterem.

Felvilágosítással és kívánatra prospektussal szolgál, előjegy-
zést elfogad **dr. Krausz Józsefné,** főrabbiné, Diciosan-
martin (Dicsősztmárton)

